

Lekcia 5

lernu!

 Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tento projekt je financovaný Európskou komisiou. Táto publikácia odráža názor autora a Európska komisia nenesie žiadnu zodpovednosť za informácie použité v tejto publikácii.

<https://lernu.net/instruado?lang=sk>

Všetok obsah, pokiaľ nie je výslovne uvedené inak, patrí *lernu.net* a je licencovaný na základe licencie [Creative Commons Attribution - NonCommercial - ShareAlike 4.0 Global](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Tabulkové slová

Preštudujte si túto tabuľku a všimnite si ako pravidelne a logicky je vytvorená: význam ktoréhokoľvek zo 45 slov z tabuľky sa dá odvodiť zo všeobecného významu začiatkovej a koncovkej časti slova. Obzvlášť si pamätajte nasledujúce slová:

	KI- opytovacie zámeno, vzťažné zámeno, zvolanie	TI- ukazovacie zámeno	ĈI- všetko zahŕňajúci výraz	NENI- negatívny výraz	I- neurčité zámeno
-U individuum, individuálna vec	kiu kto Pýta sa na identitu jednej z viacerých známych osôb, vecí či javov.	tiu ten, tá, to Ukazuje na jednu konkrétnu osobu (príp. vec, jav) z viacerých známych osôb (príp. vecí, javov).	ĉiu každý, každá, každé Vyjadruje jednotlivo a bez výnimky individuality zo skupiny osôb, vecí či javov.	neniu nik, nikto, žiadny Popiera individuality zo skupiny osôb, vecí či javov.	iu niekto Označuje neznámu alebo nedefinovateľnú individuálnu osobu, vec alebo jav.
-O vec, záležitosť	kio kto "ktorá vec, aká vec"	tio to "tá vec"	ĉio všetko "každá vec"	nenio nič "žiadna vec, nijaká vec"	io niečo "niektorá vec, nejaká vec"
-A vlastnosť, druh	kia aký, aká, aké "akého druhu, majúci akú vlastnosť"	tia taký, taká, také "toho druhu, majúci takú vlastnosť"	ĉia všelijaký, každého druhu "každého druhu, majúci každú vlastnosť"	nenia nijaký, žiaden "žiadneho druhu, nemajúci žiadnu vlastnosť"	ia nejaký, akýsi, voľajaký "nejakého druhu, majúci nejakú vlastnosť"
-EL spôsob, stupeň	kiel ako "akým spôsobom, v akej miere, ako"	tiel tak "tým spôsobom, v tej miere, tak"	ĉiel každým spôsobom "každým spôsobom"	neniel nijako "žiadnym spôsobom, nijako"	iel nejako "nejakým spôsobom, v nejakej miere, nejako"
-E miesto	kie kde "na ktorom mieste"	tie tam "na tom mieste"	ĉie všade "na každom mieste, všade"	nenie nikde "na žiadnom mieste, nikde"	ie niekde "na nejakom mieste"
-AL príčina	kial prečo "z akej príčiny, kvôli akému motívu, kvôli čomu"	tial preto "z tej príčiny, kvôli tomu motívu, kvôli tomu"	ĉial z každej príčiny "z každej príčiny, kvôli každému motívu, kvôli všetkému"	nenial bezdôvodne "z nijakej príčiny, kvôli žiadnemu motívu, kvôli ničomu"	ial z nejakého dôvodu "z nejakej príčiny, kvôli nejakému motívu, kvôli niečomu"
-AM čas, udalosť, podmienka	kiam kedy "v ktorom čase, v ktorom prípade, kedy"	tiam vtedy "v tom čase, v tom prípade, vtedy"	ĉiam vždy "v žiadnom čase, v žiadnom prípade, vždy"	neniam nikdy "v ktorom čase, v ktorom prípade, nikdy"	iam niekedy "v nejakom čase, v nejakom prípade, niekedy"
-OM množstvo (zdôraznený stupeň)	kiom koľko "v akom počte, v akom množstve, koľko"	tiom tolko "v takom počte, v takom množstve, toľko"	ĉiom úplne všetko "celé množstvo"	neniom ani trochu, nič "v žiadnom počte/množstve, v žiadnej miere, nikoľko"	iom trochu "nie veľmi veľa, ale ani veľmi málo; niekoľko"
-ES majiteľ (významový predmet, významový podmet)	kies koho "koho (komu patriaci)"	ties toho "toho (tomu patriaci)"	ĉies všetkých, každého "každého (patriaci každému)"	nenies nikoho "nikoho (nepatriaci nikomu)"	ies niekoho "niekoho (niekomu patriaci)"

ĉ-io = všetko

ĉ-iam = vždy

ĉ-iu = každý

iom = trochu

ĉ-iaj = všetci

Slová z tabuľky môžu tiež získať koncovku -j (množné číslo) alebo -n (akuzatív).

- koncovku -j môžu mať slová, ktoré končia na -u alebo -a
- koncovku -j môžu mať slová, ktoré končia na -o, -u, -a alebo -e

kio = čo

kion = čo (v akuzatíve)

Kio estas tio? Tio estas kuko. = Čo je to? To je koláč.

Kion vi manĝas? Kukon mi manĝas. = Čo ješ? Jem koláč.

kiu = kto

Kiuj estas viaj amikoj? = Kto sú tvoji priatelia?

Kiu staras kun li? = Kto stojí s ním?

Kiujn librojn vi legis? = Ktoré knihy si čítal?

Kiun mi vidas? = Koho vidím?

kia = aký

Kiaj estas ŝiaj leteroj? = Aké sú jej listy?

Kia estas la vetero? = Aké je počasie?

Kiajn fotojn vi faris? = Aké fotky si spravil?

Kian aŭton vi havas? = Aké máš auto?

kie = kde

kien = kam

Kie mi estas? = Kde som?

Kien vi iras? = Kam ideš?

Slová sa dajú skombinovať s predložkami:

al kiu = ku komu

kun kiu = s kým

al tiu = k tomu

inter tiuj = medzi tými

Stupňovanie

Druhý stupeň (komparatív) sa tvorí slovom **pli**:

pli bona = lepší

pli granda = väčší

Tretí stupeň (superlatív) sa tvorí slovom **plej**:

plej bona = najlepší

plej granda = najväčší

Pri porovnávaní s niekým / niečím sa používa **ol**:

pli bona ol vi = lepší ako ty

A v treťom stupni sa používa **el**:

la plej bona el čiuj = najlepší zo všetkých

V treťom stupni prídavných mien musí vždy pred **plej** byť člen **la**.

Slovíčka **pli** a **plej** sa používajú aj pri príslovkách. Pravidlá sú rovnaké, s jedným rozdielom: pred **plej** sa nenachádza **la**.

pli rapide = rýchlejšie

plej rapide = najrýchlejšie

dum

Slovíčko **dum** označuje časové trvanie a môže sa použiť ako predložka aj ako spojka:

Li sidas dum la manĝo. = Sedí počas jedenia.

Ŝi skribas dum li legas. = Ona píše zatiaľ čo on číta.

ĉi

Slovo **ĉi** sa používa so slovami z korelačnej tabuľky začínajúcimi na **ti**- na označenie blízkosti:

tie = tam

tiu = ten

tiu ĉi / ĉi tiu = tento

tie ĉi / ĉi tie = tu

-ind-

Prípona **-ind-** označuje vhodnosť niečo spraviť:

aŭskultinda = počúvaniahodný

leginda = čítaniahodný

bedaŭrinda = poľutovaniahodný

nedankinda = niet za čo (nie je hodné ďakovať)

kioma?

Opytovacie slovo **kioma** sa používa pri otázkach na čas na hodinách:

Kioma horo estas? = Koľko je hodín? (Koľká je hodina?)

▼ Blok 19 (vyučovacie hodiny 37-38)

Ciele

- naučia sa porovnávať v esperante (komparatív, superlatív)
- zopakujú si už známe slovíčka, ktoré súvisia s porovnávaním (kiu, tia, tie atď.)

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky

Príprava

- Zvukové nahrávky **1, 2, 3**
- Kópie **M1**
- Kópie **M2**
- Cvičenie **M3**
- Kópie **M4**
- Kópie **M5**

Nové slovíčka

sinjoro = pán

horo = hodina

vendi = predat

komenci = začať

aŭto = auto

pli = viac

plaĉi = páčiť sa

ol = než

la plej = naj-

ĉi = približovacia častica (tu, tento a pod.)

aŭskulti = počúvať

pli ol = viac než

forgesi = zabudnúť

plej el = najviac z

helpi = pomôcť

Učebný plán

10 min Rozdajte **M1** a vypočujte si Zvukovú nahrávku **1**. Každý žiak opäť prečíta a preloží 2 vety. Keď prídu na koniec textu, začnú opäť od začiatku, ale už bez prekladania. Učiteľ pomáha len so správnou výslovnosťou a ak treba, s prekladom.

Pomôžte žiakom preložiť vety obsahujúce komparatív a superlatív: **la plej bona el, pli rapida ol ...**

5 min Oddychová nejazyková hra

20 min Rozdajte dialóg **M2**.

Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahrať aj ďalšie dvojice.

Vysvetlite, že samotné prídavné mená a príslovky sa pri stupňovaní nemenia a že sa k nim len pridávajú **pli** alebo **plej** (**bona – pli bona, plej bona, bone – pli bone, plej bone**).

10 min Prestávka

20 min Rozdajte **M3**. Rozdeľte žiakov do trojíc alebo štvoríc. Každá skupina má za úlohu spojiť výrazy s tabulkovými slovami. Môžete z toho urobiť hru: najrýchlejšia skupina vyhráva.

Upozornite žiakov na to, že slová v nadpisoch tabuľky sa jedno od druhého líšia len minimálne, napr. **kiu – tiu** atď. Žiaci by si mali všimnúť podobnosť medzi slovami v každej dvojici. Dôvod tejto podobnosti bude vysvetlený v ďalších blokoch.

5 min Oddychová nejazyková hra

10 min Rozdajte **M4**. Žiaci spoločne preložia pesničku. Spoločne si ju 2-3 razy zaspievajte.

Zadajte žiakom domáce úlohy

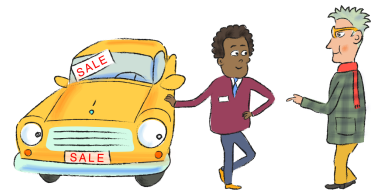
Nova aŭto (1-a parto)

Sinjoro Rapid, amiko de Marko, eniris vendejon de aŭtoj. Tie li vidas belan sinjorinon, kiu plaĉas al li. Vendisto venas al li. Sinjoro Rapid demandas:

- Kiu aŭto estas la plej bona?
- Tiu ĉi estas la plej bona el ĉiuj.
- Ĉu ĝi estas rapida?
- Ĝi estas pli rapida ol aliaj.

M2 Dialóg

- A** Mi aŭdis ke vi volas novan aŭton. Ĉu estas vero?
- B** Jes, mia aŭto estas malnova kaj malbona.
- A** Ĉi tie estas aŭtovendejo. Kiu aŭto plej multe plaĉas al vi?
- B** Tiu ĉi. Ĝi estas pli bona ol mia.
- A** Ho, 20 000 eŭroj! Multekosta!
- B** Mi ne havas sufiĉan monon por ĝi. Mi aĉetos iun malpli koston.
- A** Sed ĝi estas tre rapida.
- B** Mi ne devas havi la plej rapidan aŭton el ĉiuj.
- A** Ĉu vi ne ŝatas vojaĝi pli rapide ol aliaj?
- B** Ne. Mi ne volas akcidenton.

M3 Cvičenie

Vložte výrazy do správnej skupiny: vendisto, forta, riĉa, la plej bona, lingvo, en vendejo, pli bela, en la hejmo de Marko, aŭto, en sportejo, domo, kafo, sur tablo, amiko, en nia lernoĉambro, en via lernolibro, kelnero, sur papero, kuko, Marko, malpli granda, sinjorino, vizaĝo, malvarma, letero, sportisto, frato, pli rapida

Kiu? Tiu!	Kie? Tie!	Kio? Tio!	Kia? Tia!

Rieĝenie:

Kiu? Tiu!	Kie? Tie!	Kio? Tio!	Kia? Tia!
Marko	en vendejo	aŭto	forta
vendisto	sur tablo	kafo	pli rapida
sinjorino	en via lernolibro	kuko	la plej bona
amiko	en sportejo	letero	pli bela
kelnero	sur papero	vizaĝo	riĉa
frato	en la hejmo de Marko	domo	malpli granda
sportisto	en nia lernoĉambro	lingvo	malvarma

M5 Pesnička

Tvorte vety pomocou slov nižšie. Môžete pridávať aj iné slová.

ion - diri - volas → Mi volas diri ion.

libroj - plačas - tiuj →

amikon - kian - volas →

aŭto - tiu ĉi - rapide →

forgesis - Marko - ion →

iras - lernantoj - kien →

Vytvorte vety na počítači. Utvorte každý deň 5 viet; preložte ich a ak majú zmysel, zapíšte si ich.

M6 Domáca úloha

- A** Kion vi faras dum la tago?
- B** Je la sepa horo kaj tridek minutoj mi iras en lernejon.
- A** Kion vi faras, dum vi estas en lernejo?
- B** Mi lernas multajn novajn aferojn.
- A** Ĉu vi ŝatas matematikon?
- B** Jes, mi ŝatas ĝin pli multe ol lingvojn. Sed plej multe mi ŝatas muzikon.
- A** Kiam vi revenas hejmen?
- B** Mi revenas je la dekdua horo.
- A** Kie vi tagmanĝas? Ĉu en lerneja manĝejo?
- B** Ne. Hejme mi manĝas bonan manĝon, kiun kuiris mia patrino.
- A** Kaj poste? Ĉu vi ludas kun geamikoj?
- B** Jes, sed unue mi devas lerni kaj skribi hejmtaskojn.
- A** De kiu estas la lernolibroj tie sur la tablo?
- B** Tio estas miaj lernolibroj kaj lernolibroj de mia fratino.

▼ Blok 20 (vyučovacie hodiny 39-40)

Ciele

- zopakujú si učivo z predchádzajúcich lekcí (modálne slovesá, číslovky, gramatické koncovky)

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky

Príprava

- Kópie **M7**
- Kópie **M8**
- Kópie **M9**
- Kópie **M10**
- Kópie **M11**

Učebný plán

20 min Rozdajte dialóg **M6**.

Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahrať aj ďalšie dvojice.

5 min Oddychová nejazyková hra

10 min Rozdajte **M7**. Žiaci doplnia na prázdne miesta správne modálne sloveso.

10 min Rozdajte **M8**. Požiadajte žiakov, aby prečítali vety a preložili ich do svojho jazyka.

Žiaci si zopakujú stupňovanie prídavných mien a prísloviek. V niektorých prípadoch je pridaná aj predpona **MAL-** (**malpli**, **malplej**).

10 min Prestávka

5 min Oddychová nejazyková hra

10 min Rozdajte **M9**. Požiadajte žiakov spojiť vety s časovými údajmi.

10 min Rozdajte **M10**. Je to cvičenie s pesničkou **Dek botelaj**, ktorú sa naučili v lekcii 4. Žiaci doplnia do pesničky chýbajúce čísla. Následne si pesničku 2-3 razy zaspievajte. Žiaci si tak zapamätajú slovíčka súvisiace s číslami.

Zadajte žiakom domáce úlohy

M7 Dialóg

Doplňte na prázdne miesta správne sloveso: {n}.

Mi petas, ĉu vi _____ helpi al mi? – Kompreneble!

Hodiaŭ Marko ne _____ skribi hejmtaskon. Tio plaĉas al li.

Ni havas malnovan aŭton. Ĝi ne funkcias kaj ni ne _____ vojaĝi plu.

Ana ankoraŭ ne _____ dormi. Ŝi ŝatas plu legi la libron.

Mia edzo _____ labori tre longe kiel kelnero.

La sinjoro iras malrapide. Li estas maljuna, li ne _____ iri pli rapide.

Ĉu vi _____ fermi la fenestron? – Mi povas, sed mi ne _____. Estas varme en la ĉambro.

Marko _____ aĉeti kukon por Ana, sed li ne havas sufiĉan monon.

Ivo ne havas tempon por ludi kun mi. Li _____ rapide iri en vendejon kaj aĉeti panon.

M8 Cvičenie

Preložte do svojho jazyka.

La unua vendisto estas bona. La dua vendisto estas pli bona ol la unua. La tria vendisto estas la plej bona el ĉiuj.

Mia domo estas malgranda. La domo de Marko estas pli malgranda ol mia. La domo de Julia estas la plej malgranda.

La patrino de Ana kuiras bone. La patrino de Marko kuiras pli bone. Mia patrino kuiras plej bone.

Petro lernas lingvojn rapide. Mi lernas lingvojn pli rapide ol li. Mia fratino lernas lingvojn plej rapide el ni ĉiuj.

Tiu ĉi foto estas bela. La dua foto estas malpli bela. La lasta foto estas la malplej bela.

M9 Cvičenie

Spojite časové údaje s vetami.

7.30	Mi revenas hejmen el la lernejo.
8.00	Post la tagmanĝo mi lernas en mia ĉambro.
12.00	Mi iras en lernejon.
12.30	Mi ludas sur la strato kun geamikoj.
14.00	Mi dormas.
16.00	Mi manĝas hejme tagmanĝon, kiun kuiris mia patrino.
21.00	Mi sidas en lernoĉambro kaj mi aŭskultas la instruiston.

Dek boteloj

Dek boteloj pendas sur la mur'

Sed se akcidente falas unu nur, tiam naŭ boteloj pendas sur la mur'.

Naŭ boteloj pendas sur la mur' sed se akcidente falas unu nur,

Tiam ok boteloj pendas sur la mur'.

Ok boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam sep boteloj pendas sur la mur'.

Sep boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam ses boteloj pendas sur la mur'.

_____ boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam _____ boteloj pendas sur la mur'.

_____ boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam _____ boteloj pendas sur la mur'.

_____ boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam _____ boteloj pendas sur la mur'.

_____ boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam _____ boteloj pendas sur la mur'.

Du boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam unu botelo pendas sur la mur'.

Unu botelo pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam nurodoro restas sur la mur'.

Melodia: [YouTube](#)

M11 Domáca úloha

Doplňte správnou koncovku: **-j, -n, -jn**.

Antaŭ la domo de Marko staras modernaj aŭto _____.

Antaŭ dek minuto _____ venis la patro hejmen.

La botelo _____, kiuj staras sur la tablo en kuirejo, estas miaj.

Donu al mi la grandajn libro _____, kiuj estas tie malantaŭ vi.

Ĉu vi aŭdas mi _____ bone?

Post du horoj la vendisto fermos la vendejo _____.

En lernoĉambro sidas lernanto _____ kaj ili aŭskultas instruisto _____.

Vi havas tre bela _____ okulo _____.

La fotoj, kiuj pendas sur la muro, estas tre bela _____.

Ivo ne komprenas la lastan hejmtasko _____, kiu _____ li ricevis en la lernejo.

Vytvorte vety na počítači. Utvorte každý deň 5 viet; preložte ich a ak majú zmysel, zapíšte si ich.

▼ Blok 21 (vyučovacie hodiny 41-42)

Ciele

- pochopia systém tabuľkových slov (že sa tieto slová skladajú z dvoch častí a že z malého množstva morfém je možné vytvoriť množstvo kombinácií)
- naučia sa tvoriť prvé tabuľkové slová (kombinácie KI-, TI-, ČI- a -U, -O, -A, -E)
- spoznajú príponu -IND-

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky, magnety

Príprava

- Zvukové nahrávky 4, 5
- Kópie M12
- Cvičenie M13
- Cvičenie M14
- Cvičenie M15
- Kópie M16
- Cvičenie M17
- Kópie M18
- Kópie M19

Nové slovíčka

forta = silný

veturi = cestovať, ísť dopravným prostriedkom

tre = veľmi

čiuj = všetci, všetky

certe = určite

jam = už

kosti = stáť (cena)

jaro = rok

multe = veľa

monato = mesiac

bedaŕri = ľutovať

plena = plný

ačeti = kúpiť

-ind = prípona označujúca niečo, čo je hodné niečoho

Učebný plán

15 min Rozdajte **M12** a vypočujte si Zvukovú nahrávku **4**. Každý žiak opäť prečíta a preloží 2 vety. Keď prídu na koniec textu, začnú opäť od začiatku, ale už bez prekladania. Učiteľ pomáha len so správnou výslovnosťou a ak treba, s prekladom.

5 min Stručne vysvetlite použitie prípony **-IND-** a uveďte zopár príkladov.

Rozdajte **M13**. Pomôžte žiakom s tvorením slov s príponou **-IND-** a vyzvite ich, aby tieto slová použili vo vetách.

Môžete upozorniť na slovo **nedankinde**, ktoré sa používa ako zdvorilostná fráza. Ako príklad môžete uviesť túto konverzáciu:

- Ĉu vi povas helpi al mi?

- Jes.

- Dankon!

- Nedankinde!

5 min Oddychová nejazyková hra

10 min Rozdajte **M14**. Žiaci popremýšľajú nad významom slov s príponou **-IND-**. Následne utvoria aspoň tri zmysluplné vety. Ak vám ostane čas, zopár žiakov môže nahlas predčítať svoje vety a môžete ich prediskutovať.

10 min Rozdajte **M15**. Žiaci si pozorne prečítajú text a preložia ho do esperanta. Dajte im na túto úlohu približne 5 minút času. Následne jeden zo žiakov prečíta preklad celej triede. Môžete sa ostatných žiakov spýtať na alternatívne odpovede a námety. Správny preklad napíšete na tabuľu.

10 min Prestávka

15 min Rozdajte dialóg **M16**.

Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahráť aj ďalšie dvojice.

5 min Oddychová nejazyková hra

15 min Rozdajte dialóg **M17**.

Pripevnite magnetmi na tabuľu dieliky puzzle. Pomocou puzzle vysvetlite, ako funguje v esperante systém tabuľkových slov. Následne žiaci tvoria z dielikov rôzne tabuľkové slová a premýšľajú, čo dané slovo znamená.

Pripomeňte žiakom podobnosť medzi slovami v **kiu – tiu, kie – tie** atď. Teraz ku každej dvojici pribudne nové podobné slovo: **kiu – tiu – ĉiu, kie – tie – ĉie** atď.

10 min Rozdajte **M18**. Úlohou žiakov je zistiť, ktorý dielik puzzle sa hodí do ktorej vety,

Zadajte žiakom domáce úlohy

Nova aŭto (2-a parto)

- Ĉu ĝi estas ankaŭ forta?

- Ho jes, ĝi estas tre forta.

- Certe ĝi estas multekosta?

- Kompreneble, ĝi estas la plej multekosta el ĉiuj.

- Dankon, bedaŭrinde mi ne aĉetos novan aŭton, ĉar mia malnova aŭto estas la plej malmultekosta el ĉiuj. Mi ankoraŭ veturos per ĝi.

M13 Cvičenie

Pridajte k slovám príponu **-IND-** a utvorte vetu.

aĉeti	aĉetinda	La ruĝa aŭto estas aĉetinda.
lerni	lerninda	
vidi	vidinda	
danki	nedankinde!	

M14 Cvičenie

Tvorte zmysluplné otázky. Zapište si ich.

Ĉu Kie Kiam Kiel	la nova filmo Esperanto tiu ĉi libro via kafo la kanto matematiko la letero de Marko la parolo de Ana la manĝo en restoracio la aŭto de via amiko	estas povas esti	vidinda leginda lerninda havinda aĉetinda kuirinda trinkinda manĝinda aŭskultinda kantinda	?
---------------------------	--	---------------------	---	---

M15 Prekladové cvičenie

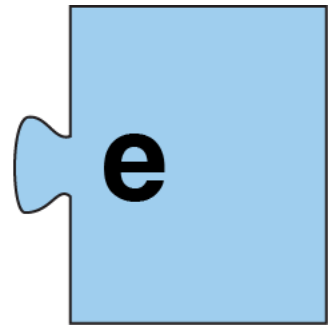
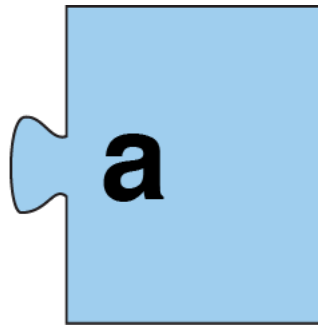
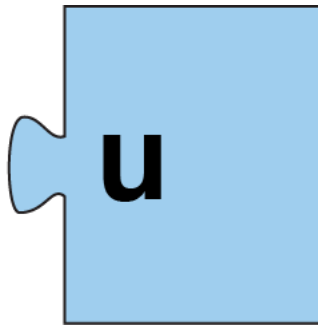
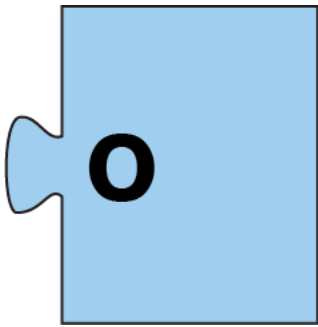
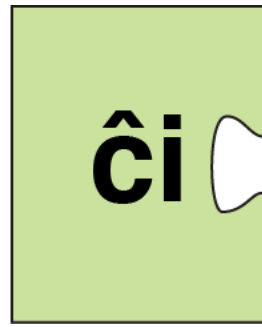
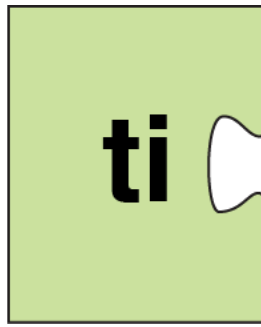
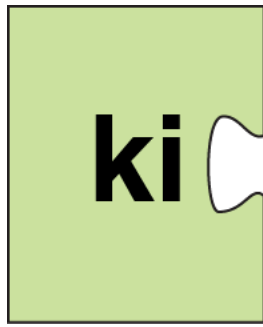
Preložte do esperanta.

Mama sa ma spýtala, kde mám všetky učebnice. Povedal som, že sú niekde v mojej izbe. Hľadám učebnicu esperanta. Kam som dal učebnicu matematiky? Ako sa budem dnes učiť?

M16 Dialóg

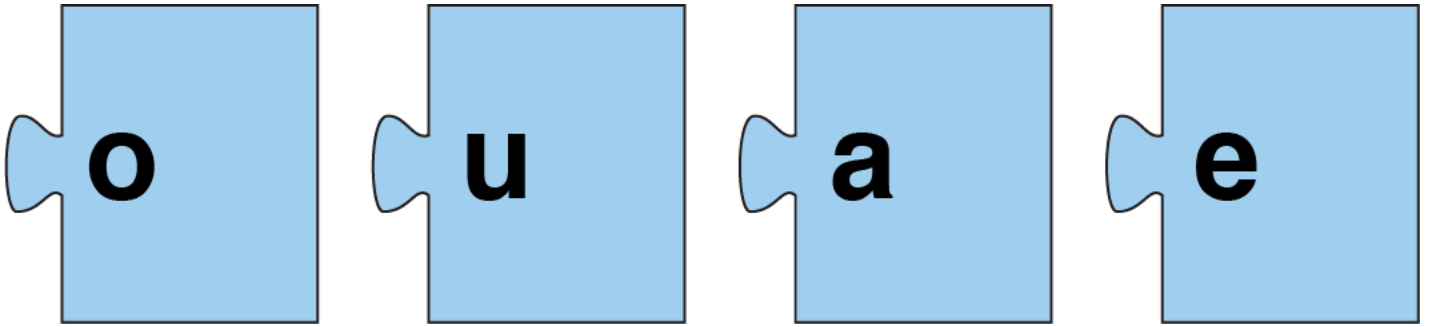
- A** Ĉu vi ŝatas vojaĝi?
- B** Jes, mi multe ŝatas vojaĝi. En ĉi tiu jaro mi volas veturi en Slovakion.
- A** Kiel vi volas veturi?
- B** Per mia aŭto.
- A** Ĉu vi veturos longe de Zagrebo al Slovakio?
- B** Certe, eble kvin horojn.
- A** Kiun urbon vi volas vidi?
- B** Mi volas vidi Bratislavon. Kaj certe ankaŭ Partizánske.
- A** Ho! Ĉu Partizánske estas vidinda?
- B** Kompreneble, ĝi estas bela malgranda urbo. Loĝas tie multaj homoj, kiuj parolas Esperanton.
- A** Mi bedaŭras ke mi ne povas iri kun vi.
- B** Mi aĉetos ion belan por vi.
- A** Dankon! Ĉu vi havas multajn dolarojn?
- B** En Slovakio mi devas havi ne dolarojn, sed eŭrojn.

M18 Cvičenie

Zistite, ktoré dieliky puzzle sa hodia do nasledovných viet.

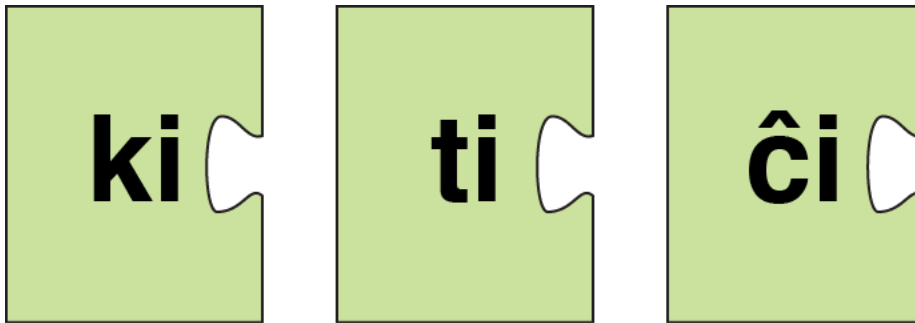
Diru, ki _____ sidas en la kafejo? – Marko kun Ana.

Ki _____ sinjoro staras sur la strato? – Maljuna.

Mi ne volas sidi ti _____. Mi serĉos alian lokon.

Mi ŝatas manĝi vere ĉi _____ n.

Ĉi _____ j lernantoj sidas kaj skribas.

_____ u foto ne plaĉas al Ivo, ĉar ĝi estas malnova.

Marko ne scias, _____ e estas liaj lernolibroj.

En la laborejo _____ uj sidas kaj laboras, nur mi trinkas kafon.

La kafo por mi devas esti tre varma. Mi ŝatas trinki _____ an kafon.

La patrino koleras: “ _____ e estas viaj paperoj! En via ĉambro, en kuirejo, sur la tablo...”

M19 Domáca úloha

Utvorte podobnú vetu. Hrubo vyznačené slovo nahradte nejakým iným.

príklad:

Multaj homoj en Slovakio parolas la **slovak**an lingvon.

...la Esperantan lingvon.

...la germanan lingvon.

Mi bedaŭras, ke vi forgesis la **libron** hejme.

Sur tiu strato staras **hotelo**.

Kiuj lernantoj **sidas** en la lernejo?

Mi **volas** vojaĝi ien, kie estas belaj urboj.

Mi ne scias, ke Julia **skribis** al mi leteron.

Vytvorte vety na počítači. Utvorte každý deň 5 viet; preložte ich a ak majú zmysel, zapíšte si ich.

▼ Blok 22 (vyučovacie hodiny 43-44)

Ciele

- naučia sa nové tabuľkové slová, ktoré sa končia na **-AM** a začínajú sa na **I-** a **NENI-**
- zopakujú si už známe prípony a predpony
- zopakujú si slovesá z predchádzajúcich lekcí a použijú ich vo vetách

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky

Príprava

- Zvuková nahrávka **6**
- Kópie **M20**
- Cvičenie **M21**
- Cvičenie **M22**
- Kópie **M23**

Učebný plán

5 min Oddychová nejazyková hra

20 min Rozdajte **M20**. Prehrajte na počítači Zvukovú nahrávku **6**. Žiaci pozorne počúvajú a doplnia do textu chýbajúce slová. Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahrať aj ďalšie dvojice. Vysvetlite význam nových tabuľkových slov: **neniam, kiam, tiam**. Pridajte aj slová, ktoré sa začínajú na **I-**. S týmito slovami sa žiaci stretli už v predchádzajúcich lekciách: **io, ie, iu** atď. Na vysvetlenie môžete použiť puzzle **s-AM, I-** a **NENI-**.

10 min Prestávka

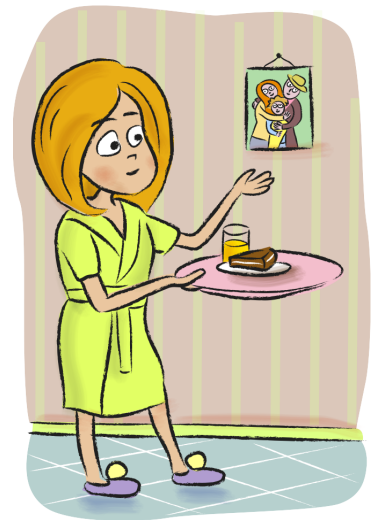
10 min Rozdajte **M21**. Rozdeľte žiakov do trojíc alebo štvoríc. Žiaci spájajú výrazy s tabuľkovými slovami. Ak chcete, môžete z toho urobiť malú súťaž a požiadať skupiny, aby úlohu vyriešili čo najrýchlejšie. Najrýchlejšia skupina vyhráva.

10 min Rozdajte **M22**. V krátkosti pripomeňte použitie predpôn a prípon **-IND-, MAL-, -EJ-, RE-, -EBL-**, ak je to potrebné. Potom poprosť žiakov, aby doplnili na prázdne miesta chýbajúce predpony a prípony. Spoločne text prečítajte a prediskutujte odpovede.

5 min Oddychová nejazyková hra

Zadajte žiakom domáce úlohy

- Ana** Saluton, Maja!
- Maja** Saluton, Ana! Mi _____ ke vi venis. Bonvolu eniri!
- Ana** Dankon! Mi _____ neniam vidis ĉi tiun urbon. Vi havas tre belan domon.
- Maja** Ĉi tie estas mia ĉambro. Ĉu mi povas porti por vi sukron?
- Ana** Jes, multan _____. Dum la vojo mi ne trinkis.
- Maja** Mi portis ankaŭ kukon. Ĝi estas ankoraŭ _____, mi faris ĝin antaŭ unu horo.
- Ana** La kuko estas tre bona!
- Maja** Mi ĝojas. Mi skribos por vi sur paperon, kiel oni faras ĝin.
- Ana** _____ estas sur la foto, kiu pendas _____ sur la muro?
- Maja** Tio estas foto de mi, miaj _____ kaj miaj gepatroj.
- Ana** Kiam oni faris tiun ĉi foton?
- Maja** Antaŭ tri jaroj. Tiam mia _____ frato iris la unuan fojon en lernejon.

M22 Cvičenie

Vyplňte medzery správnym prvkom: **-ind-**, **mal-**, **-ej-**, **re-**, **-ebl-**. Každý výraz použite dva razy.

Mi volas jam esti hejme. Ne plačas al mi en malsanul_____o.

Ĉu estas io en la boteloj en kuirejo? – Ne, ĉiuj estas_____plenaj.

En sport_____o estas malvarme.

Kiel okazis al vi la akcidento? – La biciklisto ne estis en nokto bone vid_____a.

Marko parolis, ke Vieno estas vizit_____a urbo.

Peter donis manĝon al _____riĉulo, kiu sidis sur la strato.

Mi ne komprenas la hejmtaskon. Mi devas _____legi ĝin.

Ĉu vi povas helpi al mi? – Kompren_____e!

Ivo aĉetis por sia fratino tre leg_____an libron.

Mi malĝojas, ke vi devas jam iri hejmen. Kiam ni _____vidos unu la alian?

M23 Domáca úloha

Doplňte na prázdne miesta správne sloveso: **falis, okazis, kanti, redoni, forgesi, devas, dormas, bedaŭras, aŭskulti, rigardas**. Každé sloveso môžete použiť iba raz. Preložte vety do svojho jazyka.

Vi faris nur unu taskon. Sed vi _____ fari du taskojn.

Mi _____, sed ni ne estas hejme. Ni ĉiuj estas en laborejo.

Kien _____ la libro? – Malantaŭ la skribotablon.

Ĉu mi povas _____ kun vi iun belan kanton?

Ana _____ ĉiam nur amfilmojn.

Tio _____ hodiaŭ en lernejo.

Kiam vi povas _____ al mi la libron?

Mi vere ne scias, kian muzikon _____ Petro.

Je tiu nokta horo mi jam _____.

Kiel vi povis _____ mian nomon?

Vytvorte vety na počítači. Utvorte každý deň 5 viet; preložte ich a ak majú zmysel, zapíšte si ich.

▼ Blok 23 (vyučovacie hodiny 45-46)

Ciele

- zopakujú si čísla tým, že sa naučia povedať, koľko je hodín
- spoznajú nové tabuľkové slová, ktoré sú zakončené na **EL-**, **-AL** a **-OM**

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky

Príprava

- Zvukové nahrávky **7, 8, 9**
- Kópie **M24**
- Cvičenie **M25**
- Cvičenie **M26**
- Cvičenie **M27**
- Kópie **M28**
- Kópie **M29**

Nové slovíčka

dum = počas, kým

tempo = čas

tion = to (v akuzatívne)

vivi = žiť

sed = ale

kiel = ako

tiun = toho, ten (v akuzatívne)

kial = prečo

ĉar = lebo

kiom = koľko

edzo = manžel

kie = kde

sendi = poslať

Učebný plán

15 min Rozdajte text **M24** a vypočítajte si nahrávku **7**.

Spoločne ho prečítajte a preložte. Každý žiak prečíta dve vety a opäť ich preloží. Keď príde na koniec textu, začnú opäť od začiatku, ale už bez prekladania. Učiteľ pomáha len so správnou výslovnosťou a ak treba, s prekladom.

5 min Rozdajte **M25**. Žiaci si prečítajú vety a spoja ich so správnym časom na hodinách.

5 min Oddychová nejazyková hra

10 min Vysvetlite význam a použitie tabuľkových slov zakončených na **-EL**, **-AL** a **-OM**. Môžete vyrobiť vlastné puzzle (ako v **M19**) ako pomôcku na vysvetlenie týchto koncoviek.

10 min Prestávka

10 min Rozdajte **M26**. Rozdeľte žiakov do trojíc alebo štvoríc. Žiaci spájajú výrazy s tabuľkovými slovami.

Ak chcete, môžete z toho urobiť malú súťaž a požiadať skupiny, aby úlohu vyriešili čo najrýchlejšie. Najrýchlejšia skupina vyhráva.

10 min Rozdajte **M27**. Žiaci doplnia na prázdne miesta správne tabuľkové slová.

5 min Oddychová nejazyková hra

10 min Rozdajte dialóg **M28**.

Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahrať aj ďalšie dvojice.

Zadajte žiakom domáce úlohy

Nova aŭto (3-a parto)

Dum li tion diris, li denove rigardis la belan sinjorinon. Sed la vendisto diris:

– Estos pli bone, ke vi ne rigardu tiun ĉi sinjorinon. Ankaŭ ŝi estas tre multekosta. Mi scias, ĉar mi estas ŝia edzo.

M25 Cvičenie

Kolko je hodín? Prečítajte si vety a spojte ich so správnym časovým údajom.

Estas la kvina horo.

Estas la dektria horo kaj dudek minutoj.

Estas dek minutoj antaŭ la sesa horo.

Estas kvin minutoj post la kvara horo.

M27 Cvičenie

Doplňte slová jedným z nasledovných slov: **kiel, kial, kiom**

Saluton! Longe mi ne vidis vin. _____ vi fartas? – Bone, dankon.

Julia, _____ vi ne volas iri kun mi en kinejon? – Ĉar mi devas multe lerni.

Sinjoro vendisto, _____ kostas tiu ĉi biciklo? – Ĝi kostas 200 eŭrojn.

_____ vi volas, ke mi fermu la fenestron? – Ĉar estas malvarme en la ĉambro.

Ĉu ni povas unu horon trankvile sidi kaj trinki sukon? – Mi ne scias, _____ da tempo ni havas.

Ĉu vi vojaĝos per aŭto? – Ne, mi volas vojaĝi tiel, _____ vi: per biciklo.

Mi ne komprenas, _____ vi estas kolera. – Mi estas kolera, ĉar vi legis miajn leterojn.

Diru, _____ estas naŭ plus ok? – Dek sep.

_____ vi fariĝis ruĝa? – Mi forgesis mian monon hejme.

_____ oni kuiras tiun ĉi manĝon? – Tre facile. Mi skribos tion al vi sur papero.

- Marta** Saluton, Lucia! Kiel vi fartas?
- Lucia** Saluton, Marta! Mi fartas tre bone, dankon. Kaj vi?
- Marta** Ankaŭ mi bone.
- Lucia** Dum longa tempo mi ne vidis vin. Kie vi nun vivas?
- Marta** Mi ne plu vivas en Ĉeĥio. Jam unu monaton mi vivas kaj laboras en Slovakio.
- Lucia** Ho, interese! Kiel plaĉas al vi via nova laboro?
- Marta** Mi ŝatas ĝin. Ĝi estas pli bona kaj pli interesa ol la malnova laboro.
- Lucia** Tio estas bona. Mia edzo koleras pri mia laboro.
- Marta** Kial?
- Lucia** Ĉar mi devas en ĉiu tago labori tre longe.
- Marta** Kien vi iras?
- Lucia** Mi iras sendi leteron kaj poste trinki kafon. Ĉu vi volas iri kun mi?
- Marta** Kompreneble.
- Lucia** Bone! Ni devas paroli kune pri multaj aferoj, kiuj okazis.

M29 Domáca úloha

Spojte otázky s odpověďmi. Preložte do svojho jazyka.

Kiom da boteloj staras sur la tablo?	En Zagrebo.
Kie vivis edzino de la vendisto?	Ĉar mi ne konas la respondon.
Kiel Petro volas veturi?	Unu aŭto veturis tre rapide.
Kiel okazis la granda akcidento sur la strato?	Tre multaj.
Kial vi nenion diras?	Per biciklo.

▼ Blok 24 (vyučovacie hodiny 47-48)

Ciele

- zopakujú si celú tabuľku s tabuľkovými slovami
- pochopia, že k niektorým tabuľkovým slovám môžeme pridať aj koncovku pre akuzatív-N

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky, červené a zelené kartičky

Príprava

- Zvuková nahrávka **10**
- Cvičenie **M30**
- Kópie **M31**
- Kópie **M32**
- Cvičenie **M33**
- Farebné kartičky so slovami **M34**
- Kópie **M35**
- Kópie **M36**

Učebný plán

10 min Rozdajte **M30**. Žiaci doplnia chýbajúce slová. Na výber majú z troch možností.

5 min Oddychová nejazyková hra

20 min Rozdajte **M31**. Prehrajte na počítači Zvukovú nahrávku **10**. Žiaci pozorne počúvajú a doplnia do textu chýbajúce slová. Rozdelte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahrať aj ďalšie dvojice. Uistite sa, že žiaci rozumejú významu textu. Ak niekto z nich nerozumie všetkým tabuľkovým slovám, môžete ich význam vysvetliť za pomoci puzzle.

10 min Prestávka

10 min Rozdajte **M33**. Žiaci tvoria otázky na hrubo vyznačené slová. Upozornite ich na dôležitosť koncovky pre akuzatív **-N**. Ak ostane čas, žiaci môžu utvoriť dvojice a jeden druhému klásť otázky a odpovedať.

10 min Rozdajte **M34**. Rozdelte žiakov na niekoľko skupín. Vysvetlite im pravidlá cvičenia a upozornite ich, že k niektorým tabuľkovým slovám je možné pridať koncovku pre akuzatív **-N**. Každé skupine dajte súbor červených a zelených kartičiek. Jeden žiak z každej skupiny si vytiahne jednu kartičku z každej farby. Následne každý žiak napíše vetu, ktorá obsahuje dané tabuľkové slovo a sloveso. Ďalší žiak si vytiahne kartičky a všetci napíšu svoju vetu. Takto pokračujte, kým sa každý žiak nedostane na rad. Ak ostane čas, môžete prečítať a porovnať niekoľko viet. Červené kartičky (tabuľkové slová): **kio, kiu, nenion, nenu, neniám, ĉiu, ĉio, ĉiam, tion, iu, iam** Zelené kartičky (slovesá): **havas, skribas, legas, forgesas, vidas, montras, demandas, estas, staras**

5 min Oddychová nejazyková hra

15 min Pripomeňte žiakom pozdravy a výrazy na predstavenie sa. Rozdelte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby napísali vlastný dialóg o zoznámení sa s niekým. Môžu použiť rôzne pozdravy, pýtať sa meno, vek alebo krajinu inej osoby alebo hocičo iné, čo ich napadne. Môžete tiež napísať príklady viet na tabuľu ako pomôcku.

Príklady:

Kio estas via nomo?

Kiel vi fartas?

Kiom da jaroj vi havas?

De kie vi estas?

Kie vi vivas?

5 min Rozdajte **M35**. Žiaci spoločne preložia pesničku. Spoločne si ju 2-3 razy zaspievajte.

Zadajte žiakom domáce úlohy

M30 Cvičenie

Vyberte správne slovo.

Sinjoro Rapid demandis la vendiston, _____ (kiel, kiom, kia) kostas la bela ruĝa aŭto.

Mi volas paroli Esperanton _____ (iu, neniam, tiel) bone kiel vi.

Mi koleras, ĉar vi _____ (tio, iel, neniam) fermas la pordon de nia ĉambro.

Ivo ŝatas aŭskulti _____ (tian, ion, iam) muzikon kiel mi.

Post kvar monatoj _____ (ĉiam, ĉiuj, tiam) revenis hejmen.

_____ (Kiu, Kiel, Kial) estas la simpatia sinjorino tie malantaŭe?

Mi ne komprenas, _____ (kial, ĉial, nenial) neniu venis.

Vi havas tre belan voĉon. Bonvolu kanti _____ (ion, ĉien, io).

Peter ankoraŭ _____ (tie, kiam, neniam) veturis al Parizo.

Malgrandaj infanoj volas manĝi _____ (tiu, ĉion, tial) en ĉambro.

M31 Dialóg

- A** Ho, mi ne havas _____ de matematiko.
- B** Pardonu, kion vi diris? Mi ne aŭdis vin.
- A** Mi diris, ke mi forgesis mian lernolibron.
- B** Kiun lernolibron? Ĉu _____?
- A** Ne ĉiujn. Nur tiun, en kiu estas matematikaj taskoj.
- B** Kaj _____ ĝi estas?
- A** Mi ne scias. Eble hejme, ie en mia ĉambro.
- B** Ĉu vi serĉis ĉie?
- A** Kompreneble, sed la libro estas _____.
- B** _____ estas mia lernolibro. Vi povas labori kun ĝi.
- A** Multan dankon!
- B** Ho, ankaŭ mi _____ ion.
- A** Kion?
- B** Lernolibron de Esperanto. Kiel mi legos la novan tekston sen ĝi?
- A** Tiun lernolibron mi havas. Vi povas legi la tekston el ĝi.
- B** Dankon! _____ bone, ke ni sidas kune!

- A** Ho, mi ne havas **lernolibron** de matematiko.
B Pardonu, kion vi diris? Mi ne aŭdis vin.
A Mi diris, ke mi forgesis mian lernolibron.
B Kiun lernolibron? Ĉu **ĉiujn**?
A Ne ĉiujn. Nur tiun, en kiu estas matematikaj taskoj.
B Kaj **kie** ĝi estas?
A Mi ne scias. Eble hejme, ie en mia ĉambro.
B Ĉu vi serĉis ĉie?
A Kompreneble, sed la libro estas **nenie**.
B **Ĉi tie** estas mia lernolibro. Vi povas labori kun ĝi.
A Multan dankon!
B Ho, ankaŭ mi **forĝesis** ion.
A Kion?
B Lernolibron de Esperanto. Kiel mi legos la novan tekston sen ĝi?
A Tiun lernolibron mi havas. Vi povas legi la tekston el ĝi.
B Dankon! **Kiel** bone, ke ni sidas kune!

M33 Cviĉenie

Tvorte otázky na hrubo vyznaĉené slová. Dajte pozor na koncovku akuzatívu-N.

La lasta tago de la jaro estis tre malvarma .	→	Kia estis la lasta tago de la jaro?
La geedzoj iris en la restoracion .	→	Kien iris la geedzoj?
Petro trinkis tre bonan kafon en restoracio.	→	
Kelnero rapide alportis al Julia varman kafon.	→	
Ivo veturis en Slovakion per aŭto .	→	
Sur tiu ĉi strato staras la plej multekosta hotelo.	→	
La instruistino donis al lernantoj malfacilan taskon .	→	
La libro, kiun vi volas aĉeti, kostas 15 eŭrojn .	→	
Julia lernas novajn lingvojn rapide.	→	
Je la tria horo mi ludas kun mia malgranda frato.	→	
Julia estas en malsanulejo, ĉar ŝi falis .	→	
Tra la pordo venas miaj geamikoj.	→	

kio

kiu

nenion

neniu

neniam

ĉiuj

ĉio

ĉiam

tion

iu

iam

havas

skribas

legas

forgesas

vidas

montras

demandas

estas

staras

Jomo: Ĉu vi volas min?

Ho, kion vi faras? demandas nun Marko.

Mi legas la libron, mi lernas la lingvon.

Ĉu kun mi vi venos al kafo amika?

Vi trinkos la kafon, parolos kun mi.

Mi dankas, ho Marko, mi ŝatas la kafon,
se ĝi estas bona, se ĝi estas varma.

Mi tre ŝatas sidi kun vi en la ĉambro,
sed nun mi ne povas, mi diras al vi.

Melodia: esperantofre.com

M36 Domáca úloha

Doplňte vety.

Ki _____ el tiuj du libroj estas pli facila?

Ti _____ filmon mi rigardis jam antaŭ kvar jaroj. Ĝi ne estas bona.

Ki _____ estas la letero, kiun Ana skribis al mi? Mi serĉas ĝin jam du horojn.

Ne ĉio, ki _____ oni diras, estas vero.

Ĉu vi ne vidis, ke la sinjorino falis? Kial vi nen _____ faris?

Ki _____ kantojn vi ŝatas aŭskulti? – Novajn.

Ki _____ ni revidos unu la alian? – Post unu monato.

Oni diras, ke en urbocentro oni malfermos plian vendejon. Ĉu t _____ estas vero?

Neni _____ vi havas tempon por iri kun mi en kinejon!

Ĉu vi ne koleras, ke vi nun devas vivi en alia urbo? – Ne. T _____ estas la vivo.